

Motion till riksdagen

1989/90:Ju630

av tredje vice talman Bertil Fiskesjö (c)

Hänsynen till kulturell eller religiös bakgrund vid straffmätning

---

Några domar och domstolsförhandlingar under senare tid som gällt kvinnoförtryck och kvinnomisshandel – i ett fall med dödlig utgång – har rest frågan, om det är riktigt eller ej att vid straffmätningen som en förmildrande omständighet ta hänsyn till de värderingar som kan gälla enligt mannens kulturella eller religiösa bakgrund.

I ett fall, en dom i Sandvikens tingsrätt, tog domstolen uttryckligen sådana hänsyn. Trots att brottet som sådant enligt tingsrättens bedömning hade ett straffvärde som normalt skulle ha lett till fängelse, fastställde tingsrätten en villkorlig dom och 50 dagsböter.

Det bör nämnas, att mannen utöver att han misshandlat kvinnan också hotat henne till livet efter det att hon lämnat honom.

I domsskälen skriver domstolen att det inte kan bortses från att den åtalade vid tiden för misshandelsbrottet och även därefter kan ha känt sig kränkt. Därefter heter det: "Det kan inte heller bortses från att brotten också kan ha sin orsak i kulturella olikheter. Nu nämnda omständigheter talar för en lindrigare påföljd än fängelse."

I ett tidningsuttalande har en av de dömande nämndemännen sagt: "Svenska flickor måste förstå att utländska män inte kan acceptera den svenska kvinnans syn på frihet."

I ett annat fall, handlagt vid tingsrätten i Karlstad, dömdes en man för mord på hustrun. Det som utlöste mordet var enligt den åtalade, att kvinnan varit otrogen.

Även i detta fall åberopade försvarsadvokaten mannens kulturella bakgrund som en förmildrande omständighet, vilken borde leda till en annan brottsrubricering. Domstolen tog dock ingen hänsyn till detta utan dömde mannen till tio års fängelse för mord.

I samband med rättegången förklarade mannen, att han inte ångrade sitt dåd och att han var stolt över det. Det han gjort var helt i överensstämmelse med de sedvänjor och de rättsprinciper, som gällde i det land han kom från.

Flera andra rättsfall, där samma principfrågor varit aktuella, skulle kunna anföras.

Det som framkommit vid de här angivna rättegångarna är ur allmän rätts-säkerhetssynpunkt mycket allvarligt. Det är särskilt allvarligt ur kvinnosynpunkt. Det rättsskydd som kvinnor liksom män är tillförsäkrade enligt gällande lag, sätts i fråga. Att mannen på grund av s.k. kulturell bakgrund ogil-

lar kvinnans beteende tas som intäkt för krav på, att rättsväsendet skall ha visst överseende med misshandel och mord.

Så får det inte vara. I Sverige gäller svensk lag och denna måste tillämpas lika för alla i likartade fall, oavsett vederbörandes ursprung. Viker vi från den principen beträder vi ett rättsligt gungfly.

I Sverige har vi kommit längre än i många andra länder vad gäller likställigheten mellan kvinnor och män. Detta är ett framsteg, som det sannerligen inte finns någon anledning att ursäkta.

De som kommer till vårt land måste acceptera den ställning kvinnan har i det svenska samhället. Detta måste också gälla, oavsett om kvinnan är svenskt ursprung eller själv är invandrare.

Hänsyn till kulturella seder och bruk får således inte leda till, att vi ser genom fingrarna med diskriminering av invandrarkvinnor. Tvärtom krävs det extra vaksamhet härvidlag, eftersom invandrarkvinnor ofta helt allmänt har en utsatt position även i det svenska samhället. De invandrarkvinnor som kommer till vårt land skall i alla avseenden ha samma rättigheter som svenska kvinnor.

Det är ytterligare en aspekt som är mycket viktig. Om det är så, att det inom rättsväsendet tillämpas andra regler för invandrare än för infödda svenska medborgare, kan detta lätt bli en grogrund för en nedlåtande attityd gentemot invandrare och för främlingshat. S.k. repressiv tolerans kan ibland ha förödande verkningar.

För alla som arbetar för goda relationer mellan infödda svenskar och invandrare som kommer hit är det således viktigt att hävda, att det som kan beskrivas som omvänd diskriminering inte skall tillåtas.

På grund av det som förekommit och på grund av den debatt som förs, anser jag, att det är nödvändigt att klarläggande bestämmelser förs in i strafflagen. Jag förslår att så sker och redovisar nedan ett förslag till lagtext. Den bestämmelse jag föreslår skall givetvis tillämpas generellt och således i förekommande fall gälla även för svenska medborgare.

Det som hänt och de attityder som kommit till uttryck gör det också angeläget, att informationen till invandrarna i de frågor det här gäller blir bättre.

De som kommer till vårt land bör med eftertryck få klarlagt, vad som gäller beträffande kvinnors ställning i vårt land. De bör också få veta, att vi inte accepterar några förmildrande referenser till seder och bruk i de länder de kommer ifrån vad gäller brott i allmänhet eller diskriminering av kvinnor.

Det bör ankomma på regeringen att se till att sådan information sammanställs och att den når ut. Av stor vikt är att även invandrarkvinnor får del av denna information. Riksdagen bör besluta att detta ges regeringen till känna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen sagts om information till invandrare om bl.a. kvinnans ställning i vårt land.

2. att riksdagen beslutar att ett nytt stycke av nedan angiven lydelse fogas till 29 kap. 3 § 4 mom. brottsbalken:

Mot. 1989/90
Ju630

Om sedvänja eller kulturell eller religiös bakgrund åberopas skall dock ingen hänsyn tagas till detta vid bedömningen av brottets straffvärde.

Stockholm den 25 januari 1990

Bertil Fiskesjö (c)